

BULLETIN Muzeja revolucije naroda Hrvatske, Zagreb, 1986.

Urednici: Đurđa Knežević
i Andro Purtić

Primljeno: 18. 1. 1987.

Muzej revolucije naroda Hrvatske iz Zagreba — težeći potpunije informirati stručnjake i korisnike šire profilacije o djelatnosti, zbirkama i događanjima u Muzeju — pokrenuo je vlastiti Bilten u relativno maloj nakladi od 250 primjeraka. Planirano je da Bilten redovito izlazi najmanje dva puta godišnje što je dostatno za početak, kao i opseg od 4 do 6 stranica ilustriranih ponekim predmetom iz fundusa.

Kao prvi bilten te vrste u nas ukazuje na moguću, korisnu, praksu muzeja da informativnim pristupom svome radu približe i istodobno dokumentiraju taj rad. Uređivačka koncepcija prvih brojeva profilirana je na prezentaciju povijesnih činjenica, iz povijesti Muzeja, na inovacije u radu — napose izložbenom — u Muzeju te na prikaz pojedinih zbirki i izložbi koje su u pripremi ili u toku, pored rubrike vijesti u kojoj su informacije iz muzeja istog usmjerenja u SR Hrvatskoj.

Mišljenja smo da bi i u postojećoj mreži muzeja upravo muzeji republičkog značenja različitih usmjerenja trebali započeti štampanjem takvih biltena u kojima bi sažetom i nadasve brzom informacijom mogli i efikasnije djelovati.

B. Š.

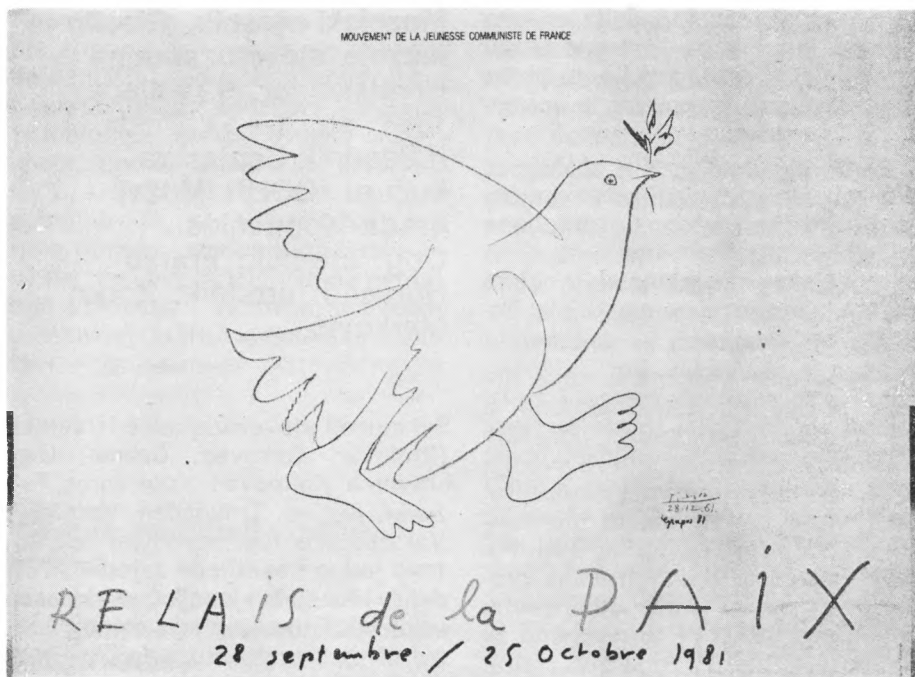
Borbeni plakat 1936—1985. (The militant poster 1936—1985)

Snježana Pavičić

Muzej revolucije naroda Hrvatske,
Zagreb

Primljeno: 14. 10. 1986.

Iz Praga je u naš muzej dostavljen katalog izložbe **Borbeni plakat 1936—1985.** koja je u proljeće 1985. god. održana u Pragu. Već i površnim listanjem, pri čemu osjećamo taktilnu ugodu finog kunsdruk-papira, vidimo da je to primjerno dizajniran katalog koji je likovno riješio umjetnik Karel Mišek. Na 145 stranica vrlo su pregledno i jasno ra-

Grapus, Francuska, 1981. g., 597 x 888 mm, offset

spoređeni ilustrativni i tekstualni dijelovi. Tekstualnim dijelom obuhvaćen je predgovor na četiri jezika (engleski, francuski, ruski, španjolski), kataloški podaci i kraće biografije autora (37 stranica), a zatim slijedi ilustrativni dio prekrasne reprodukcije u boji. 224 reprodukcije su gotovo u veličini formata kataloga — (290 x 240 mm).

Iz predgovora koji su napisali Dagmar Finkova i Sylva Petrova saznajemo da je izložba organizirana na poziv generalne skupštine Ujedinjenih nacija Internacionalnoj organizaciji novinara u Pragu. Želja organizatora bila je da se izložbom obilježi četrdeseta godišnjica pobjede nad fašizmom, te da se istovremeno uključe u prigodne događaje i manifestacije u povodu Internacionalne godine mladih. Autori su, k tome izložbom željeli ponovno podsjetiti na »vitalnost« i specifičnu ulogu političkog plakata »koji bez obzira na pojavu i agresivnost nekih drugih medija i vrsta političke propagande još uvijek traje«. Dapače, autori su što se tiče budućnosti plakata vrlo optimistički raspoloženi i nikako se ne slažu s primjerice Maurice Rickardom koji prognozira »brzi pad i nestanak plakata«¹. D. Finkova i S. Petrova smatraju da će plakat, zbog nekih svojih bitnih i specifičnih karakteristika i nadalje postojati, ali će se upravo te karakteristike ubuduće morati specijalizirati i »plakativnije« artikulirati.

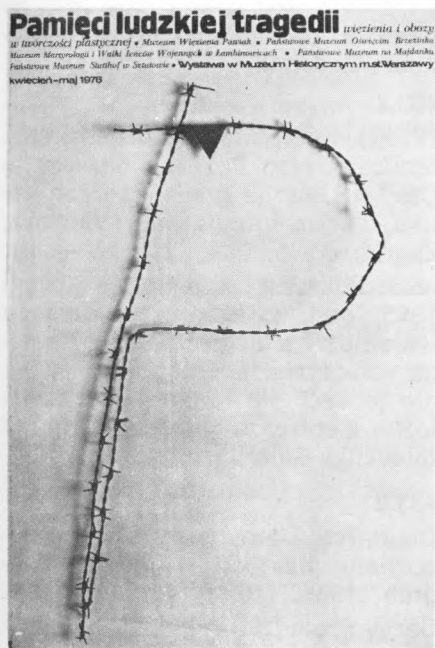
Inače na izložbi je bilo zastupljeno oko 220 autora iz 34 zemlje sa 300 plakata. Nakon izložbe **Medunarodni revolucionarni plakat** održane 1967. god. u Moskvi, te izložbe **Internacionalni antifašistički plakat** održane u Budimpešti 1975. god., ovo je vjerojatno najveći projekt takove vrste. Glavni kriterij postavio je kronološki, što je rezultiralo adekvatnom simultanom percepcijom po različitim zemljama na razini događaja, dizajna i svijesti.

Na početku izložbe bio je poznati plakat Käthe Kollwitz iz 1924. god. **Rat nikad više.** Plakati poznatih španjolskih umjetnika istaknuti ruski autori Parrille, J. Bardassana, Cabanasa, Contrerasa — vezani su uz revolucionarne — 1936. i 1937 — godine. Iz perioda drugog svjetskog rata dominantni materijal bili su ruski, američki i engleski plakati. Bili su zastupljeni istaknuti ruski autori V. N. Deni, N. A. Dolgorukov, V. S. Ivanov, grupa Kukrynisky te američki autori M. Brindle, R. McLeod, B. Perlin i engleski autori J. Gee, G. Him, J. L. Witt. Jugoslavenski, poljski, bugarski, mađarski i čehoslovački plakat bili su predstavljeni zajedno. Naročito su se isticali R. Bunk, T. Treprowsky, B. Angehcev, L. Šimak, V. Novak i još neki autori. Poslijeratni plakati bili su zastupljeni iz gotovo svih zemalja. S manjim brojem izložaka tu su bili prikazani i vijetnamski, japanski, čileanski, korejski, kubanski, turski, talijanski, šve-

dski, finski i francuski plakati. Prvotni naziv izložbe bio je **Plakat kao oružje**, ali je kasnije promijenjen. Isto tako, izložba je bila zamišljena da bude pokretna, no zbog obilja materijala i dugotrajnih poslova oko organizacije i transporta održana je samo u Pragu. Iz Jugoslavije su bili prikazani samo plakati iz Muzeja revolucije naroda Hrvatske i, prema riječima autora«, bili su vrlo zapaženi i dobro primljeni«. Ipak začuđuje kako to da se još neke slične institucije iz zemlje nisu uključile u jednu takvu manifestaciju. Tada bi doprinos iz Jugoslavije bio vjerojatno još bolji.

Nakon izložbe svi su plakati fotografirani, a negativ i foto-reprodukcije se čuvaju u Historijskom vojnom muzeju u Pragu.

1.) Maurice Rickards: **Uspion i pad plakata**, NIP »Borba«, 1971.

Maciej Urbaniec, Sjećanje na ljudsku tragediju, 1976, Poljska, 980 x 66 mm

Naša prošlost — Zbornik radova Narodnog muzeja i Istorijskog arhiva u Kraljevu

Slobodan Valović,

Narodni muzej,
Kraljevo

Primljeno: 22. 9. 1986.

Jubileji — 35 godina Narodnog muzeja i 25 godina rada Istorijskog arhiva u Kraljevu bili su povod da ove dve ustanove zaštite pokretnih kulturnih dobara pristupe stvaranju zajedničkog Zbornika radova, koji je istovremeno trebao da predstavlja i oživljavanje časopisa »Naša prošlost«, koji su u periodu od 1964. do 1974. godine izdavali Istorijski arhiv i Društvo istoričara sreza Kraljevo.

Nova serija časopisa »Naša prošlost« predstavila se u 1. broju za 1986. godinu (224 str. r. ne samo novim izgledom već i značajnim detaljem — rezimeima publikovanih radova na engleskom i ruskom jeziku, čime je uložena trud da se rezultati radova približe, makar u sumarnom obliku, i inozemnom krugu stručnih radnika. Radovi su tematski podeljeni u dve grupe, odnosno u **Radove i članke i Priloge i građu**. Objavljeno je ukupno 14 radova koji tretiraju problematiku iz oblasti arheologije, istorije sa arhivistikom, etnologije i istorije umetnosti sa konzervacijom, a uz to su dati i likovni priloz, odnosno fotografije i crteži, te pregled objavljenih brojeva stare serije časopisa sa imenima autora i naslovima priloga koji su štampani u periodu 1964—1974. Sadržaj 1. broja za 1986. god. u grupi **Rasprave i članci**« obuhvata ove tekstove: **Sahranjivanje i pogrebni rituali u protoneolitskim i neolitskim kulturama Balkana** (S. Valović); **Islami-zacija kraljevačkog, čačanskog, u-žičkog i rudničkog kraja 1475—1575**. (B. Hrabak); **Jedan arhitek-tonski obrazac crkava u okolini Stu-denice** (R. Stanić); **Prezimana u se-lu Oplanićima** (Lj. Zdravković); **Na-rodna znanja i verovanja o vremenu i običaji vezani za plodnost useva i stoke u kraljevačkom kraju** (B. Ćirić); **Osnovne škole žičkog sre-za u školskoj 1918/1919. godini** (M. Ilić); **Istorijske činjenice o Prvom partizanskom orkestru** (B. Božović) i **Kretanje stanovništva u opština-ma regiona Kraljevo u periodu od 1961. do 1981. godine** (Mr. R. D. Pa-

vlović). U grupi **Priloz i građa** objavljene su ovi tekstovi: **Starčevački depo u Ribnici kod Kraljeva** (N. Ljamić-Valović); **Novi nalaz nauš-nica »kijevskog tipa« kod Kraljeva** (N. Ljamić-Valović); **Protokol arač-kih glava 1820—1831. (arhivska građa)** (B. Biševac); **Zbirka matič-nih knjiga u Istorijskom arhivu u Kraljevu** (R. Ristić); **Portret Jovana Sarića** (M. Mihailović) i **Vojnička pisma 1912—1919.** (M. Arsić).

Budući da je godišnjak izdat samo sopstvenim sredstvima, bez pomoći bilo kog SIZ-a za kulturu ili nauku, izdavanje ovog prvog broja nove serije najbolji je dokaz da stručni kadar Arhiva i Narodnog muzeja u Kraljevu ima dovoljno snage da i samostalno ponese jednu veliku obaveznu kao što je priprema i izdavanje jednog zbornika. Ipak ostaje pitanje da li će ove dve ustanove moći da izdrže ovakvo materijalno opterećenje pri stalnom porastu troškova štampe?

Arheološka serija — katalozi Muzeja za preistoriju i ranu istoriju Frankfurta na Majni

Slobodan Valović

Narodni muzej,
Kraljevo

Primljeno: 8. 7. 1936.

Prvi tom nove serije **Archäologische Reihe** izdao je Museum für Vor und Frühgeschichte — Frankfurt/M 1983. godine. Ova serija je započeta da bi se blagovremeno obezbedilo kvalitetna kataloška publikacija za novu postavku u adaptiranom Karmelićanskom samostanu u Frankfurtu.

Osnovni cilj ove serije bio je pre svega da se ljubiteljima starina, a i budućim posetiocima, pruži jedna solidna mogućnost detaljnog upoznavanja sa odabranim eksponatima jedne velike muzejske zbirke, koja je zbog nedostatka izložbenog prostora još uvek skrivena u depovima širom grada. Istovremeno, serija je od samog početka kreirana tako da po otvaranju nove izložbene postavke može da preuzme i ulogu stalnog pedagoškog materijala.

U tom pogledu, svaki od ovih svezaka, koji obrađuju različitu tema-